

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSA Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko E. S. i Skarbowi Państwa - Prokuraturze Rejonowej w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 października 2010 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) **oddala zażalenie**
- 2) **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1800,- (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,**
- 3) **zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz adwokata M. G. kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych powiększone o 22% podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2009 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda J. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie przeciwko E. S. i Skarbowi Państwa - Prokuraturze Rejonowej w S. o zapłatę.

Odrzucenie skargi wynikało z wniesienia jej od wyroku, który zapadł w innej dacie, niż wskazana przez skarżącego oraz przede wszystkim ze względu na sporządzenie skargi kasacyjnej przez samego powoda, mimo obowiązku zastępstwa przez adwokata lub radcę prawnego; podstawą prawną odrzucenia skargi był art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu od tego postanowienia wyznaczony z urzędu pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 6 § 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności gwarantującej prawo do rzetelnego procesu i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia z przyznaniem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. W odpowiedzi na zażalenie Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniosła o jego oddalenie z zasądzeniem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega oddaleniu.

Z art. 87¹ § 1 k.p.c. wynika, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym strona musi być reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego, a obowiązek ten dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, które są podejmowane przed sądem powszechnym.

Przepis ten ma charakter *iuris cogentis*, a wyjątki są określone w art. 87¹ § 2 i 3 k.p.c. i nie mają one zastosowania wobec powoda.

Wbrew twierdzeniu w zażaleniu, na Sądzie Apelacyjnym nie spoczywał żaden ustawowy obowiązek ustanowienia dla strony pełnomocnika z urzędu, tylko dlatego, że korzystał on z takiego pełnomocnika w postępowaniu przed sądem pierwszej i drugiej instancji. W kwestii tej wcześniejsze rozbieżności w orzecznictwie zostały w tym właśnie kierunku rozumienia przymusu adwokacko-radcowskiego rozstrzygnięte uchwałą SN z dnia 5 czerwca 2008 r. (III CZP 142/07, OSNC 2008, nr 11, poz. 122). Skarżący sam przyznaje w zażaleniu, że pełnomocnik z urzędu nie był wyznaczony do zastępowania

powoda w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Postępowanie to nie jest natomiast kolejną trzecią instancją, a wniesienie skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia od prawomocnego już orzeczenia sądowego.

Ograniczenie zdolności postulacyjnej strony odnośnie do osobistego podejmowania czynności procesowych w postępowaniu cywilnym przez nałożenie przymusu adwokackiego lub radcowskiego w art. 87¹ § 1 k.p.c. nie ogranicza praw obywatela w myśl Konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, tylko racjonalizuje wykonywanie tych praw, formalnie gwarantując stronie fachową pomoc prawną w postępowaniu przed najwyższym organem sądowym w Rzeczypospolitej Polskiej. Ma to na celu zapewnienie poprawności tego postępowania, właściwe i sprawne dokonywanie wszelkich czynności procesowych przed Sądem Najwyższym, co uzasadnia także nadzwyczajny odmienny od postępowania przed sądami powszechnymi charakter czynności przed tym Sądem.

Z tych względów skarga kasacyjna została prawidłowo odrzucona na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., a zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 i 398²¹ k.p.c. oraz § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).